

Roman Marcinek

Działania Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków

Jubileusz 80. rocznicy urodzin profesora Andrzeja Kadłuczki

W 80. rocznicę urodzin Profesora Zarząd Główny Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków zorganizował, 7 marca 2023, skromne jej obchody. Miały miejsce w oddziale Muzeum Krakowa Rynek Podziemny, jednej z charakterystycznych realizacji Jubilata. Było to możliwe dzięki pomocy i życzliwości władz miasta, dyrekcji Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz dyrekcji Muzeum Krakowa.

Profesor Andrzej Kadłuczka związany jest ze Stowarzyszeniem Konserwatorów Zabytków od lat. W latach 1991–2011 był prezesem Oddziału Małopolskiego. W 1999 został po raz pierwszy prezesem Zarządu Głównego SKZ. Brał czynny udział w organizacji I Kongresu Konserwatorów Polskich (2005), wchodził w skład Zarządu Głównego, pozostając równocześnie prezesem Oddziału Krakowskiego SKZ (2002–2011). Łączył tę działalność z wyzwaniem zawodowym i badawczym jako autor i współautor licznych projektów i realizacji konserwatorskich. Był pomysłodawcą i organizatorem Międzynarodowej Konferencji Konserwatorskiej, która uchwalila głośną w Europie „Kartę Krakowską 2000”, oraz konferencji „Kraków – Florencja, Wspólne Dziedzictwo Kultury” (2007). Był prezesem Zarządu Głównego SKZ w kadencjach 2011–2014, 2014–2018 i 2018–2022, kreatorem programu i współorganizatorem II Kongresu Konserwatorów Polskich (2015).

Ze względu na obowiązujące przepisy w jubileuszowej uroczystości mogło wziąć udział tylko 60 osób. Przybyłych powitali dyrektor Muzeum Krakowa Michał Niezabitowski (gospodarz) oraz prezes ZG SKZ Jacek Rulewicz (pomysłodawca i organizator). Uroczystość rozpoczął prezydent miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski, który przypomniał okoliczności powstania podziemnej ekspozycji i podziękował Jubilatowi za lata pracy na rzecz krakowskich zabytków. W tym samym tonie wypowiedział się rektor Politechniki Krakowskiej prof. Andrzej Białkiewicz, który przypomniał zawodową i naukową drogę Andrzeja Kadłuczki.

Stowarzyszenie uczciło swego wieloletniego prezesa okolicznościową publikacją (wydaną wspólnie z Politechniką Krakowską) pt. *In labore virtus et vita*, zawierającą – prócz rysu biograficznego autorstwa prof.

Ryc. 1. Profesor Andrzej Kadłuczka; autorem wszystkich zdjęć jest J. Zych

Dominiki Kuśnierz-Krupy – przedruki artykułów Jubilata, wybrane z jego obszernej bibliografii.

Później odczytano nadesłane listy gratulacyjne. Część przybyłych wygłosiła krótkie, okolicznościowe laudacje. Życzenia od przyjaciół i uczniów, obecność rodziny Profesora, możliwość nieskrępowanej rozmowy sprawiły, że z podziemi ulotnił się duch sztywnej uroczystości „ku czci”, zastąpiony pełną życzliwości atmosferą spotkania przyjaciół. Równocześnie było to rzadkie spotkanie luminarzy świata ochrony zabytków, architektów i ludzi innych branż, którzy znaleźli dzięki temu spotkaniu przestrzeń do dyskusji, na którą w codzienności brakuje miejsca.

W tle wyświetlana była prezentacja zdjęć z rozmaitych działań Andrzeja Kadłuczki.

W trakcie kulturalnych rozmów zainteresowanym przedstawiono założenia programowe i organizacyjne zaplanowanej na wrzesień międzynarodowej konferencji naukowej związanej z tematyką bliską Profesorowi. Możliwe było także zwiedzanie ekspozycji Rynek Podziemny w jego towarzystwie i z możliwością wysłuchania jego autorskich komentarzy.

Zarząd Główny SKZ pragnie podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania uroczystości – pracownikom Muzeum Krakowa, Politechniki Krakowskiej i Urzędu Miasta, Fundacji Dziedzictwa Kultury i Natury, wreszcie gościom, których przybycie dodało uroczystości splendoru.

Ryc. 2. Prezes ZG SKZ Jacek Rulewicz i dyrektor Muzeum Krakowa Michał Niezabitowski

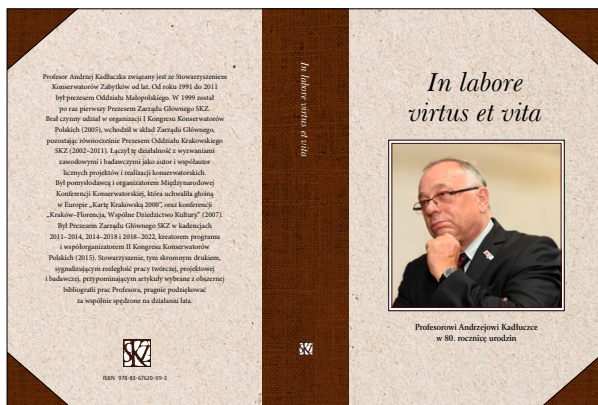
Ryc. 3. Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski wręcza Jubilatowi okolicznościowy upominek

Ryc. 4. Profesorowie, od lewej: Andrzej Kadłuczka, Jolanta Żychowska, Andrzej Białkiewicz i Jacek Majchrowski

Ryc. 5. Wręczenie okolicznościowej publikacji, od lewej: Roman Marcinek, Andrzej Kadłuczka, Jacek Rulewicz

Ryc. 6. Pamiątkowa publikacja wydana przez SKZ i PK z okazji jubileuszu

Ryc. 7. Goście uroczystości – rodzina, profesorowie, konserwatorzy, przyjaciele

Ryc. 8. Podpisanie porozumienia PK i SKZ: Magdalena Kozień-Woźniak i Jacek Rulewicz

Ryc. 9. Podpisanie porozumienia Wydziału Prawa i Administracji UJ oraz SKZ, od lewej: Jerzy Pisuliński i Jacek Rulewicz

***

Korzystając z pobytu w Krakowie, Zarząd Główny Stowarzyszenia zawarł dwa kolejne porozumienia o współpracy. Tym istotniejsze, że rozpoczynają się prace przygotowawcze do III Kongresu Konserwatorów Polskich, przewidzianego na rok 2025.

Dnia 6 marca 2023 dziekan Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej prof. dr hab. inż. arch. Magdalena Kozień-Woźniak, z upoważnienia rektora, podpisała z prezesem Zarządu Głównego SKZ mgr. Jackiem Rulewiczem porozumienie o wielopłaszczyznowej współpracy. Strony uzgodniły, że jej przedmiotem będzie m.in.:

- wzajemne zapraszanie ekspertów na konferencje naukowe i seminaria;
- podejmowanie wspólnych inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego;

- udział kadry dydaktycznej i studentów w dyskusjach i spotkaniach Stowarzyszenia;
- wspólna organizacja konferencji, szkoleń, kursów i warsztatów;
- wspólne wnioski grantowe i projekty badawcze;
- wzajemne udostępnianie zasobów.

Dokument ten jest sformalizowaniem wieloletniej współpracy ZG SKZ i PK na wielu polach – badawczych, eksperckich, popularyzatorskich.

Dnia 8 marca 2023, w gmachu Collegium Novum, prezes Zarządu Głównego SKZ mgr Jacek Rulewicz podpisał z dziekanem Wydziału Prawa i Administracji UJ prof. dr. hab. Jerzym Pisulińskim porozumienie o współpracy. Zadeklarowano potrzebę i społeczną użyteczność współpracy w zakresie działań związanych z prawem ochrony dziedzictwa, polegających w szczególności na:

Ryc. 10. Zarząd Główny SKZ podczas jubileuszu prof. Andrzeja Kadłuczki

- organizacji wspólnych konferencji, sympozjów, warsztatów dla specjalistów zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego;
- tworzeniu programów edukacyjnych, m.in. dla pracowników służb konserwatorskich;
- tworzeniu zespołów mających wypracować tezy przyszłego prawa ochrony dziedzictwa kulturowego i przedkładanie ich do konsultacji gremiom specjalistów;
- zgłaszaniu tematów, które w ramach działalności dydaktycznej mogłyby być prowadzone jako prace studenckie i dyplomowe.

Porozumienie jest odpowiedzią na liczne głosy płynące z naszego środowiska, wyrażające wątpliwości co do części stosowanych przepisów i ich interpretacji. Wydział Prawa i Administracji UJ daje nam rękojmię rzetelności i bezstronności ocen.

Przy okazji obchodów jubileuszu w zabytkowym budynku Katedry Historii Architektury i Konserwacji Zabytków Politechniki Krakowskiej zorganizowano 8 marca 2023 kolejne posiedzenie Zarządu Głównego SKZ. Przyjęto sprawozdanie finansowe za rok 2022 oraz zatwierdzono plan finansowy na rok 2023. Omówiono kwestie organizacyjne związane ze zbliżającym się III Kongresem Konserwatorów Polskich. Koleżdy Artur Różański, Marek Rubnikowicz i Dariusz Kopciowski przedstawili swe spostrzeżenia dotyczące ostatnich roczników „Wiadomości Konserwatorskich”. Kolega Roman Marcinek omówił perspektywy zmian w systemie publikacji *Polskiego Słownika Biograficznego Konserwatorów Zabytków*. Gość zebrania – koleżanka Dominika Kuśnierz-Krupa – zdała sprawozdanie z działalności Oddziału Krakowskiego SKZ, któremu przewodniczy.

***

***Polski Słownik Biograficzny Konserwatorów Zabytków.* Nowe rozdanie**

Pierwszy zeszyt *Polskiego Słownika Biograficznego Konserwatorów Zabytków* (PSBKZ) oddano w ręce czytelników w roku 2000. Był efektem prac podjętych w 1995 przez zespół autorów i redaktorów realizujących inicjatywę zgłoszoną i zaaprobowaną przez Walny Zjazd Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków. Znalazły się w nim biogramy osób działających na obecnych oraz dawnych ziemiach polskich, którzy zapisali się swą działalnością na polu konserwacji, restauracji, inwentaryzacji, dokumentacji i badań naukowych obiektów zabytkowych. Zasięg chronologiczny to okres od pierwszych prób działania w tej dyscyplinie aż po dzień dzisiejszy. Nie jest jednak stosowana zasada, którą przyjęła np. redakcja *Polskiego Słownika Biograficznego*, akceptująca biogramy ludzi zmarłych nie później niż trzy lata przed ukazaniem się tomu. Za istotniejszą wartość uznana została żywa pamięć autorów not, którzy znali zmarłego, mają dostęp do jego spuścizny (często szyb-

ko ginącej) i mogą utrwalić fakty trudno uchwytnie dla działającego po latach historyka.

Pomysłodawcą i wytrwałym realizatorem *Słownika* był przez lata Henryk Kondziela, historyk sztuki, wieloletni dyrektor Muzeum Narodowego w Poznaniu, w latach 1955–1971 konserwator miejski w Poznaniu, organizator tamtejszego archiwum konserwatorskiego. Drugi zeszyt PSBKZ oddano do druku dopiero po sześciu latach. Prace przygotowawcze, opracowanie biogramów i ich redakcja, a także samo wydanie możliwe były dzięki dotacjom przyznawanym przez Generalnego Konserwatora Zabytków, a realizowanym dzięki współpracy w ramach porozumienia zawartego między Stowarzyszeniem Konserwatorów Zabytków a Krajowym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków, a po nim z Narodowym Instytutem Dziedzictwa.

Słownik zawiera biogramy osób narodowości polskiej lub polskiego pochodzenia, bez względu na miejsce działalności, oraz innych narodowości, jeżeli ich praca dotyczyła zabytków znajdujących się w obecnych granicach państwa polskiego. Są to osoby:

- bezpośrednio zajmujące się konserwowaniem dzieł sztuki i zabytków kultury materialnej;
- projektujące prace przy zabytkach;
- sporządzające plany zagospodarowania przestrzennego i rewaloryzacji zespołów zabytkowych oraz obszarów chronionych;
- prowadzące badania archeologiczne i architektoniczne dla potrzeb prac przy zabytkach oraz zajmujące się dokumentacją stanu obiektów i wykonywanych prac;
- zajmujące stanowiska kierownicze i działalności podstawowej w państwowej służbie konserwatorskiej oraz wykonawstwie prac przy zabytkach;
- będące autorami prac z dziedziny teorii, prawa, metodyki, historii ochrony zabytków, a także krytyki konserwatorskiej;
- będące autorami studiów na potrzeby ochrony i konserwacji zabytków;
- wykazujące aktywną działalność w organizacjach zajmujących się ochroną zabytków przed powołaniem państwowej służby konserwatorskiej i obecnie.

Zestaw opublikowanych dotąd haseł jest – z różnych względów – w dużym stopniu przypadkowy, jakkolwiek zespół redakcyjny starał się dać reprezentatywny zbiór biogramów uwzględniających ludzi różnych specjalności, działających w dziedzinach ogólnie określonych jako ochrona zabytków i dokumentacja zabytków. Intencją Redakcji było, by w sposób możliwie szeroki zostały uwzględnione postaci działające w czasach najbliższych, w stosunku do których brak biografii jest szczególnie odczuwany. Kolejne tomy ukazywały się w układzie alfabetycznym (tzw. system holenderski). Dziś ma to mniejsze znaczenie, odkąd na stronie internetowej www.szk.pl dostępna jest interaktywna wersja *Słownika*. Jednak zamiarem Zarządu Głównego jest podtrzymanie dotychczasowego sposobu edycji, a tradycyjny druk nie zostanie bez reszty zastąpiony przez

wersję cyfrową. W konserwatorstwie pewna doza konserwatyizmu jest wskazana.

Zmianie ulegnie natomiast jedna z podstawowych dotąd zasad. Wydanie każdego kolejnego tomu *Słownika* wiązało się ze zmaganiem o dotację na honoraria autorskie i redakcyjne oraz niepokojem, czy zostanie przyznana. Czas zmienić formułę. Aby zyskać niezależność od zewnętrznych źródeł finansowania, *Słownik* powinien być w coraz szerszym zakresie opracowywany w trybie społecznym, niegenerującym kosztów, prócz tych podstawowych – jak druk. To ryzykowne, ale cała nasza działalność oparta jest na indywidualnej aktywności, poświęceniu dla wspólnego dobra części swego prywatnego czasu. Napisanie biogramu na marginesie innej, dużej rozprawy w celu upamiętnienia przeszłych działań odchodzących koleżanek i kolegów nie wymaga wielkiego trudu. Trzeba tylko podjąć w tej sprawie decyzję.

Podstawowe zasady:

- *Słownik* przeznaczony jest dla możliwie szerokiego grona czytelników, łączy cechy przystępnego opracowania z wymogami naukowej precyzji.
- Nie wymagamy absolutnej perfekcji. Żadne wydawnictwo o tym charakterze nie jest doskonałe. Lepszy jest biogram z pewnymi brakami, niż brak noty o osobie wartej upamiętnienia.
- Jeśli piszemy o osobie aktywnej na różnych polach, skupiamy się na tym określonym w założeniach *Słownika*, pozostałe tylko sygnalizując, ewentualnie odsyłając do innych publikacji.
- Przyjęte do druku biogramy mogą zostać skrócone, uzupełnione, dostosowane do przyjętej koncepcji.
- Jeżeli autor dysponuje zdjęciem bohatera noty, prosimy o przesłanie. Do tej pory zdjęcia nie były w *Słowniku* umieszczone, ale czas, by to zmienić.

Jednolity układ hasła:

NAZWISKO

IMIONA

DATY ŻYCIA ROCZNE

ZAWÓD Uwaga! Przy określeniu zawodu, stanowiska lub charakteru działalności – termin „konserwator” zostaje użyty tylko w stosunku do osób, które z wykształcenia były konserwatorami dzieł sztuki lub przez lata wykonywały prace konserwatorskie, względnie pełniły funkcję w służbie ochrony zabytków.

DATA I MIEJSCE URODZENIA

INFORMACJA O RODZICACH

ETAPY EDUKACJI

UDZIAŁ W DZIAŁANIACH O CHARAKTERZE

PATRIOTYCZNO-PUBLICZNYM

DZIAŁALNOŚĆ NA POLU KONSERWATORSKIM

DZIAŁALNOŚĆ NA POLU EDUKACJI
DZIAŁALNOŚĆ W ORGANIZACJACH SPOŁECZNYCH OPIEKUJĄCYCH SIĘ ZABYTKAMI
INNE AKTYWNOŚCI
NAJWAŻNIEJSZE DOKONANIA ZAWODOWE
NAJWAŻNIEJSZE PUBLIKACJE
NAGRODY I ODZNACZENIA
STAN CYWILNY (RODZINA)
DATA ZGONU, DATA I MIEJSCE POCHÓWKU
LITERATURA I ŹRÓDŁA WIEDZY O BOHATERZE
NOTY
AUTOR BIOGRAMU

Po analizie wielu haseł uznano, że **wzorem biogramu może być nota o śp. Marianie Korneckim** opracowana przez prof. dr. inż. arch. Andrzej Gaczoła, wieloletniego przewodniczącego Komisji Historycznej SKZ (http://skz.pl/skz_files/skz_glossary/index.html). **Biogram ten jest notą pełną.**

Przygotowując biogram koleżanki lub kolegi, którzy lata przepracowali w PSOZ czy ODZ, nie należy zrażać się mniejszą objętością czy niemożnością zebrania wszystkich informacji. Jeśli mamy wątpliwość co do stosowanych skrótów – sprawdźmy w biogramie wzorcowym.

Przypominamy o podstawowych obowiązujących zasadach:

- Autorzy not proszeni są o przesyłanie tekstów e-mailem na adres: info@skz.pl.
- Tekst (z wyłączeniem komunikatów, nekrologów i recenzji) nie powinien liczyć więcej niż 8000 znaków ze spacjami (przed wyliczeniem znaków prosimy usunąć podwójne spacje).
- Plik tekstowy musi być zapisany w środowisku Windows w formacie .doc (Word 95 lub wyższy).
- Do tekstu prosimy dołączyć afiliację autora.
- Cytaty oznaczamy polskim cudzysłowem apostrofowym „”; prosimy nie używać cudzysłowu ” ”.
- Złożenie noty do publikacji w *Słowniku* jest równoznaczne z oświadczeniem jej autora, że przekazuje on prawa majątkowe do publikacji (m.in. na potrzeby umów z bibliograficzno-abstraktowymi bazami danych) oraz wyraża zgodę na publikację artykułu na licencji Creative Commons CC BY-SA.

Dla tych autorów, którzy chcą w pełni dostosować się do wymogów redakcyjnych, publikujemy na stronie skz.pl instrukcję redakcyjną, opracowaną – społecznie – przez red. Jadwigę Marcinek.

Zapraszamy do współpracy!